

De eerste zeeroofzaak in de Nederlandse strafrechtsgeschiedenis

Mr. Nancy Schepens

Mr. Nancy Schepens is advocaat en partner bij Janssen&Schepens Advocatuur. In 2010 was zij advocaat van een Somalisch piraat in de eerste zeeroofzaak in Nederland.

Begin 2009 besloot het Nederlandse openbaar ministerie voor het eerst in de Nederlandse strafrechtsgeschiedenis haar universele rechtsmacht op het gebied van zeeroof aan te wenden om vermeende piraten hier te lande te vervolgen en berechten. Op 10 februari 2009 werden vijf aangehouden Somalische verdachten van piraterij uitgeleverd aan Nederland. Één van hen heb ik in de daarop volgende strafrechtelijke procedure bijge staan. Het werd een bijzonder en spraakmakend proces.

Wat voorafging...

Op 2 januari 2009 voer het Nederlands-Antilliaanse vrachtschip 'de Samanyolu' met zijn Turkse en Azerbeidjaanse bemanningslieden op de Golf van Aden. De Golf van Aden is gelegen in de Arabische zee tussen Somalië en Jemen. Het vrachtschip voer binnen de zogenaamde 'veilige zone'. Dit betekent dat het schip ver was verwijderd van de kust en zich bevond binnen de zone waarin gepatrouilleerd werd door verschillende Westerse oorlogsschepen - operatie Atalanta- waaronder het Deense Oorlogsschip HDMS Absalon. Dit is niet voor niets; in de golf van Aden waren diverse vrachtschepen gekaapt door zwaarbewapende Somalische piraten.

Bij het woord 'piraat' denken we veelal aan een fantasiefiguur met een ooglapje, houten been, zwaard en gouden tanden, die zich bevindt aan het roer van een groot schip voorzien van zeilen en kanonnen. De hedendaagse Somalische piraat past niet bepaald binnen dit plaatje; vanuit de kust of vanuit een moederschip vertrekken ze in kleine groepjes met een klein motorbootje - zo'n bootje wat lijkt op een klein roeiboortje, ook wel een 'skiff' genoemd - brandstof en wapens op zoek naar vrachtschepen in de open zee.

Op 2 januari 2009 treft het vrachtschip de Samanyolu een dergelijk bootje. De mannen op dit bootje proberen, naar zeggen van de bemanning van de Samanyolu, de Samanyolu te kapen. Ze zien namelijk het bootje snel dichterbij hun schip komen en menen dat ze beschoten worden. De bemanning van de Samanyolu waarschuwt het dichtstbijzijnde oorlogsschip, de Deense HDMS Absalon. Er wordt een helikopter gestuurd vanuit de

HDMS Absalon in de richting van de Samanyolu. De bemanningslieden van de helikopter zien het bootje in snel tempo het vrachtschip naderen. Er worden vanuit de helikopter waarschuwingsschoten gelost in het water tussen het vrachtschip en het 'piratenbootje'. De mannen op het bootje springen in het water en de Samanyolu vervolgt zijn weg. De vijf vermeende piraten worden aan boord gebracht van het Deense oorlogsschip. Hun skiff wordt stuk geschoten en tot zinken gebracht.

De vijf worden op 17 juni 2010 door de Rechtbank Rotterdam veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf voor de duur van vijf jaren wegens zeeroof (artikel 381 lid 1 sub 2 Sr) (Rechtbank Rotterdam, 17 juni 2010, LJN: BM8116). Het is dan voor het eerst dat personen daarvoor in Nederland vervolgt en veroordeeld worden.

De vervolgingsbeslissing:

De Samanyolu voer onder de Nederlands-Antilliaanse vlag. De Nederlandse Antillen maken onderdeel uit van het Koninkrijk der Nederlanden. Dit gegeven heeft een belangrijke rol gespeeld bij de vervolgingsbeslissing die destijds is gemaakt.

Daarnaast speelde ook mee dat een aantal landen, waaronder ook Nederland, zich sinds 2008 - middels operatie Atalanta- gezamenlijk inspanden voor de bestrijding van piraterij in de Golf van Aden. Bij bestrijding van piraterij hoort ook vervolging en berechting van aangehouden verdachten van dit misdrijf. Diverse malen zijn verdachten van piraterij vrijgelaten en terug aan land gezet zonder dat vervolging plaatsvond. Simpelweg omdat geen enkel land de vervolging op zich nam! De ingezette schepen voor operatie Atalanta dweilden met de kraan open. Tijd om in te grijpen moet het Nederlandse openbaar ministerie hebben gedacht.

Onbepaalde universele rechtsmacht?

Juridisch gezien leek vervolging mogelijk. Immers, voor de vervolging van zeeroof heeft de Nederlandse wetgever universele rechtsmacht gevestigd. Dit blijkt op het eerste

oog uit de inhoud van artikel 4 aanhef en sub 5 van het Wetboek van Strafrecht.

Daarnaast waren met name de volgende internationale verdragen, waarbij Nederland partij is, van belang:

- Het UNCLOS verdrag (United Nations Convention on the Law of the Sea) en
- Het SUA verdrag (Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Maritime Navigation)

Destijds heb ik met betrekking tot dit aspect onder meer bepleit dat er, gelet op de inhoud van artikel 105 van het UNCLOS verdrag, geen sprake was van onbeperkte universele rechtsmacht ten aanzien van zeeroof. Artikel 105 van het UNCLOS verdrag schrijft immers voor dat het land wiens marine tot aanhouding overgaat mag overgaan tot vervolging

. Gelet daarop bestond naar mijn inzicht geen onbeperkte universele rechtsmacht in deze zaak. Immers, de Deense

marine was overgegaan tot aanhouding van de verdachten en niet de Nederlandse marine.

De Rechtbank Rotterdam erkende dat artikel 105 UNCLOS dit inhoudelijk voorschreef, maar zij stelde dat verder nergens uit bleek dat het vervolgingsrecht exclusief aan de aanhoudende staat zou toekomen en tevens gaven zij aan dat er binnen het UNCLOS verdrag geen aanwijzingen aanwezig waren waaruit kon worden afgeleid dat het de bedoeling was om de universele rechtsmacht daadwerkelijk op deze wijze in te perken.

Een vreemde beredenering, naar mijn inzicht, want ook in de wetsgeschiedenis van onze nationale regelgeving omtrent zeeroof - artikel 381 Sr- is opgenomen: 'de zee-rover is een *'hostis generis humani'*, justitiabel in elken Staat wiens marine hem heeft bemachtigd...' (Smidt 1 p. 124).

Gelet daarop heb ik dan ook betoogd dat ook onze nationale regelgeving geen onbeperkte universele rechtsmacht kende voor dit feit.

Ik verwees in dit kader ook nog naar een uitspraak van de Hoge Raad in de zaak van het Openbaar Ministerie tegen Bouterse waarin eveneens een dergelijk verweer aan de orde was. Voor de geïnteresseerden hierbij de vindplaats van deze uitspraak: HR 18 september 2001, NJ 2002, 559.

De Rechtbank Rotterdam dacht er anders over en concludeerde dat Nederland rechtsmacht had. Het is jammer dat de motivering van de Rechtbank op dit punt beperkt is gebleven, zeker gelet op de uitvoerige verweren op dit punt van de verdediging.

Ontvankelijkheid van het openbaar ministerie:

Op basis van verschillende argumenten heb ik destijds bepleit dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk moest worden verklaard in de vervolging in deze zaak.

Beginselen van een goede procesorde:

Ten eerste vanwege het feit dat in strijd was gehandeld met de beginselen van een goede procesorde. Immers,

door de vervolgingsbeslissing van het Nederlandse ministerie van justitie zijn rechtsmacht-aanspraken van andere landen doorkruist. Nederland is door Denemarken gevraagd om deze vijf personen te vervolgen. Vermoedelijk heeft Denemarken in de veronderstelling verkeerd dat zij bij Nederland aan het goede adres waren gelet op het betrokken Nederlands-Antilliaanse belang. Het schip voer namelijk onder de Nederlands-Antilliaanse vlag.

De Nederlandse Antillen maken dan wel deel uit van het Koninkrijk der Nederlanden, maar zij hanteren hun eigen rechtssysteem. Op grond van artikel 3 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden is het nemen van vervolgingsbeslissingen geen aangelegenheid van het Koninkrijk. Doordat Nederland besloot de

vervolging op zich te nemen bestond deze mogelijkheid niet meer voor de Nederlandse Antillen terwijl zij een groter aanrakingspunt

Na hun aankomst in Nederland kregen de vijf Somaliërs nauwelijks de tijd om bij te komen van de lange reis.

hadden met deze zaak.

De vervolging is ook aangevangen in strijd met het Nederlandse beleid op het gebied van zeeroof. In de Kamerstukken II 2008/09 (29 521, nr. 95, p. 3) is opgenomen wanneer sprake is van opportuniteit in zaken betreffende zeeroof. Daarin is aangegeven dat de opportuniteit afhangt van de vraag of er sprake is van een Nederlands belang. Er wordt benoemd dat dit wordt bepaald door de vlag waaronder het schip vaart, de nationaliteit van de piraten en slachtoffers en de lading aan boord van het schip. Hier was in dit geval helemaal geen Nederlands belang mee gemoeid.

De Rechtbank Rotterdam passeerde deze argumenten en zag voldoende Nederlandse belangen gelegen in het feit dat het ging om een aanhouding die voortvloeide uit operatie Atalanta, waaraan Nederland ook deelnam, en daarnaast verwezen zij naar het feit dat het schip voer onder de Nederlands Antilliaanse vlag in samenhang met het feit dat de Nederlandse Antillen deel uitmaken van het Koninkrijk der Nederlanden.

Deze motiveringen treffen wat mij betreft geen doel. Feit is dat Nederland deelnam aan operatie Atalanta, maar uit de kamerstukken blijkt dat enkel die deelname onvoldoende is om Nederlands belang aan te nemen en tot vervolging over te gaan. Feit is ook dat de Nederlandse Antillen een eigen rechtssysteem hebben en zelf hun vervolgingsbeslissingen nemen. Daarin is geen taak weggelegd voor het Nederlandse Openbaar Ministerie.

Strijd met artikel 5 en 6 EVRM:

U zult begrijpen dat ik tot dusver niet erg vrolijk werd van de inhoud van de uitspraak van de Rechtbank in deze zaak. Dat veranderde enigszins bij de reactie van de Rechtbank op de door de verdediging naar voren gebrachte argumenten die inhielden dat het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in ernstige mate was geschonden door het Openbaar Ministerie. De vijf verdachten in deze zaak werden op 2 januari 2009

uit de Arabische zee gevist en pas op 10 februari 2009 kwamen zij in Nederland aan. U zult zich afvragen wat er in de tussenliggende periode is gebeurd. Ik zal dat toelichten.

Op 2 januari 2009 werden de verdachten direct aangehouden en bevraged. Zij werden niet gewezen op hun zwijgrecht noch op hun recht om voor verhoor een advocaat te raadplegen. Hierna zijn zij als gevangenen op het schip verbleven, zonder duidelijk aanwijsbare juridische basis voor deze vorm van hechtenis.

De Rechtbank verwijst naar de artikelen 100 en 105 van het UNCLOS verdrag en naar de artikelen 3 en 7 van het SUA verdrag als basis voor de hechtenis aan boord. Echter, die artikelen vormen slechts een basis voor het aanhouden van verdachten, maar niet voor het vasthouden ('detain') van verdachten. De Rechtbank passeert dat argument zonder verdere toelichting. Voor het vasthouden van deze verdachten bestond geen juridische basis.

Op 14 januari 2009 doen de Denen een verzoek aan het Nederlandse Openbaar Ministerie om deze personen te vervolgen omdat het schip voer onder de Nederlands Antilliaanse vlag. Een dag later besluit het Openbaar Ministerie de vervolging op zich te nemen. De overdracht vindt pas plaats op 10 februari 2009. In de tussengelegen periode worden de verdachten verstoken van rechtsbijstand en zonder juridische basis vastgehouden op de Absalon.

Het is begrijpelijk

dat een schip op volle zee, middenin een operatie ter bescherming van vrachtschepen na aanhouding niet zomaar rechtsomkeert kan maken. Maar gelet op het doel van de missie en de verwachte aanhoudingen die daaruit konden voortvloeien had men de nodige voorzorgsmaatregelen moeten treffen ter bescherming van de mensenrechten van de verdachten. Men had er voor kunnen zorgen dat er apparatuur aanwezig was om iemand op afstand van rechtsbijstand te kunnen voorzien en iemand op afstand te kunnen geleiden voor een rechter ter toetsing van de rechtmatigheid van de hechtenis, bijvoorbeeld via Video Tele Conferencing. Een mogelijkheid die op Nederlandse schepen die deelnemen aan Operatie Atalante wel aanwezig is.

Op de Absalon is dit allemaal niet gebeurd. De Rechtbank Rotterdam was het met de verdediging eens dat door deze gang van zaken aan boord van de Absalon sprake was van een schending van artikel 5 lid 3 EVRM. De Rechtbank oordeelde, ondanks alles, deze schending niet van dien aard dat deze moest leiden tot niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie. De Rechtbank volstond met de vermelding dat een schending had plaatsgevonden.

De Rechtbank oordeelde overigens dat er geen sprake was van een schending van artikel 6 EVRM nu het recht op rechtsbijstand ontstaat vanaf het moment dat vervolging is ingesteld. Pas vanaf 16 januari 2009 - de datum van uitvaardiging van het Europees Arrestatiebevel - was volgens de Rechtbank sprake van een vervolging. In de periode van 16 januari 2009 tot 10 februari 2009 - de datum van aankomst in Nederland - hadden geen processuele

handelingen plaatsgevonden. Gelet daarop oordeelde de Rechtbank dat in die periode niet was gebleken van enige klemmende belangen bij rechtsbijstand.

Salduz-verweer:

Zoals ik hiervoor reeds bemerkte werden de vijf verdachten na hun aanhouding op 2 januari 2009 door de Deense bemanningslieden van de Absalon 'bevraged'. Voorafgaand aan de bevraging is geen cautie verleend, noch zijn zij gewezen op hun recht om voor het verhoor met een advocaat te spreken.

Er is vervolgens met de vijf verdachten gesproken over hun betrokkenheid bij het feit waarvoor ze waren aangehouden. Na hun aankomst in Nederland kregen de vijf Somaliërs nauwelijks de tijd om bij te komen van de lange reis. Zij werden nagenoeg direct onderworpen aan een verhoor. Wederom, zonder eerst te zijn gewezen op hun recht op consultatiebijstand. Mijn cliënt gaf zelf aan tijdens het eerste verhoor dat hij een advocaat wenste te spreken, maar daar werd aan voorbij gegaan.

Op deze wijze zijn de eerste verklaringen in deze zaak tot stand gekomen. Naar mijn inzicht aldus volledig in strijd met artikel 6 EVRM en de uitspraken die eind 2008

door het EHRM zijn gedaan in de zaken Salduz en Panovits. Deze uitspraken mochten in 2009, zeker in zo'n belangrijke zaak als

Primair bepleitte ik niet ontvankelijkheid van het openbaar ministerie vanwege de grove schending van artikel 6 EVRM

deze, bekend worden verondersteld.

Deze gehele handelwijze is erg onzorgvuldig geweest en naar mijn inzicht is mijn cliënt weldegelijk benadeeld door deze gang van zaken. Primair bepleitte ik niet ontvankelijkheid van het openbaar ministerie vanwege de grove schending van artikel 6 EVRM en subsidiair bewijsuitsluiting van de verklaringen die zonder voorafgaande rechtsbijstand zijn afgelegd.

De Rechtbank was het in dit geval met de verdediging eens dat er sprake is geweest van een vormverzuim als bedoeld in artikel 359a Sv doordat de verdachten geen gelegenheid hadden gekregen om voorafgaand aan hun verhoor met een advocaat te spreken. Zij hebben aangegeven dat de verklaringen die voor 11 februari 2009 - dus voorafgaand aan het eerste contact met de advocaat - zijn afgelegd niet voor het bewijs zouden worden gebruikt.

De bewijsmiddelen:

Van meet af aan werd duidelijk dat er verschillen zaten in de verklaringen die waren afgelegd door de vijf Somaliërs en de verklaringen van de Turkse bemanningslieden aan boord van de Samanyolu. De verklaringen van de Deense bemanningslieden van de helikopter konden de verklaringen van de bemanningslieden van de Samanyolu niet bevestigen. Zij hadden namelijk niet gezien dat er door de personen op de skiff werd geschoten op de Samanyolu. Sterker nog, de Deense bemanningslieden hebben tijdens hun helikoptervlucht boven de skiff niet eens wapens op de skiff waargenomen.

De verdediging had er dus alle belang bij om de Turkse en Azerbeidjaanse bemanningslieden aan de tand te voelen.

De rechter commissaris had al in een vroeg stadium in deze zaak ingestemd met dit verzoek van de verdediging. Uiteindelijk vertrokken we op 22 maart 2010 samen met de rechter commissaris, zijn griffier, de officier van justitie en een Turkse tolk naar Istanbul om aldaar op het parket de Turkse bemanningslieden van de Samanyolu te horen. Bij aankomst in Turkije vernamen we van de Consul dat alle getuigen, op één na, er vandoor waren. Ze hadden werk aangenomen op vrachtschepen en bevonden zich opnieuw ergens op zee. Hierdoor hebben we daar slechts één getuige kunnen horen. Zijn verklaring was inhoudelijk gunstig en week bovendien inhoudelijk af van de verklaring die hij eerder had afgelegd. Vandaar dat wij als advocaten bleven persisteren bij het verzoek om ook de overige bemanningslieden - zowel de Turkse als de Azerbeidjaanse - te horen.

De rechter commissaris en het openbaar ministerie hebben dit echter niet weten te realiseren. Vandaar dat ik me op het standpunt heb gesteld dat de verklaringen van de bemanningslieden van de Samanyolu van het bewijs moesten worden uitgesloten -artikel 359a lid 1 sub b en lid 2 Sv- omdat de verdediging niet in de gelegenheid was gesteld om de bemanningslieden te bevragen. Het bezigen van de verklaringen voor het bewijs zou in strijd zijn met artikel 6 lid 1 en lid 3 aanhef en onder sub d EVRM. Ik heb in dat kader nog verwezen naar een arrest van het Gerechtshof 's-Gravenhage van 3 december 2003 (LJN: AN9438).

De Rechtbank Rotterdam ging hier niet in mee en stelde vast dat zij de verklaringen voor het bewijs zou gebruiken. Deze verklaringen waren erg belastend voor mijn cliënt en de medeverdachten. Het gevolg is bekend; een veroordeling tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf voor de duur van vijf jaren.

Geen hoger beroep:

Geen bevredigende uitkomst gelet op al hetgeen we naar voren hebben gebracht.

Graag had ik dan ook gezien dat we deze zaak hadden kunnen voorleggen aan het Gerechtshof te 's-Gravenhage. Het is aan mij om mijn cliënt te adviseren over het al dan niet instellen van hoger beroep, maar het is niet aan mij om die beslissing voor mijn cliënt te nemen. Vandaar dat er geen hoger beroep is ingesteld.

Op dit moment verblijft mijn cliënt nog steeds in Nederland en zit hij zijn straf uit. Door de wijziging van de regeling omtrent de voorwaardelijke invrijheidsstelling met ingang van 1 april 2012 moet hij zijn straf helemaal uitzitten (artikel 15 lid 3 Sr zie ook; Rechtbank 's-Gravenhage, 19 juli 2012, LJN: BX7549). Als deze regeling niet was doorgevoerd was hij op 2 mei 2012 al in vrijheid gesteld.

Andere zeeroofprocessen in Nederland:

Na afloop van dit proces had het openbaar ministerie de smaak te pakken; er vonden nog twee zeeroofprocessen in Nederland plaats.

In november 2010 werden twintig Somalische verdachten van piraterij aangehouden door het Nederlandse marineschip Hr. Ms. Amsterdam, wat deelneemt aan Operation Ocean Shield. Zij werden verdacht van - onder andere - het kapen van het Zeiljacht de Choizil en ontvoering van twee van de opvarenden. Op de Choizil waren drie opvarenden aanwezig; Bruno Pelizzari, Debbie Calitz en kapitein Peter Eldridge. Zij waren onderweg naar Zuid Afrika om kerst te vieren met hun familie. De eerste twee werden voor de kust van Tanzania gegijzeld door Somalische piraten. De piraten eisten

nadien losgeld voor hun vrijlating.

Op basis van de verklaring van Peter Eldridge zijn vijf van de twintig

aangehouden verdachten overgebracht naar Nederland om te worden vervolgd en berecht. De andere vijftien aangehouden verdachten zijn in vrijheid gesteld.

Twee uitspraken van de rechtbank in dat proces zijn gepubliceerd (Rechtbank Rotterdam 12 augustus 2011, LJN: BR4930 & LJN: BR 4931).

De verdachte in de zaak met LJN: BR4930 werd veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf voor de duur van 7 jaren wegens het meermalen deelnemen aan zeeroof als schepeling. Hij werd onder meer veroordeeld voor deelname aan de zeeroof op de Choizil.

De verdachte in de zaak met LJN: BR4931 werd veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf voor de duur van 5 jaren en 6 maanden. Hij werd vrijgesproken van het bestanddeel in de tenlastelegging wat betrekking had op het plegen van geweld nu niet wettig en overtuigend kon worden bewezen dat het vaartuig waarop hij zich bevond daden van geweld had gepleegd tegen de Choizil.

Alle vijf veroordeelden binnen dit proces gingen in hoger beroep. Op 20 december 2012 deed het Gerechtshof 's-Gravenhage uitspraak in deze zaken. Al deze uitspraken zijn gepubliceerd (LJN: BY6937, BY6938, BY6940, BY6943, BY6945).

Waar in eerste aanleg de discussie, in de twee voormelde zaken, vooral betrekking had op bewijsverweren werden in de zaken in hoger beroep in het Choizil proces ook meerdere preliminaire verweren aan de orde gesteld die betrekking hadden op de ontvankelijkheid van het openbaar ministerie, universele rechtsmacht en schending van artikel 5 en 6 EVRM.

Deze verweren worden verworpen. Wel wordt vastgesteld dat ook in deze zaak in strijd is gehandeld met de dan inmiddels bestaande Aanwijzing Rechtsbijstand Politieverhoren. Echter, gelet op de bijzondere omstandigheden voelt het Hof er niets voor om daaraan een gevolg te verbinden.

Het Gerechtshof kwam wel tot de oplegging van lagere straffen. Aan één verdachte werd een onvoorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd voor de duur van vijf jaren.

Deze verklaringen waren erg belastend voor mijn cliënt en de medeverdachten.

Aan de overige vier verdachten werd een onvoorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd voor de duur van vier jaren en zes maanden.

En Bruno Pelizzari en Debbie Calitz? Zij werden na 20 maanden gijzeling in juli 2012 eindelijk vrijgelaten. Zij zijn ten tijde van de behandeling van deze zaken in hoger beroep naar Nederland gereisd om te getuigen. Op 2 april 2011 benaderen mariniers van de Hr. Ms. Tromp twee kleine rubberbootjes - zogenaamde RHIB's - een verdachte 'dhow', dit is een traditioneel Arabisch schip met een diepe laadruimte. Vanuit de dhow wordt er geschoten op de mariniers. De mariniers in de RHIB's en de maniniers op de Hr. Ms. Tromp schieten terug en overmeesteren de dhow. Er worden 16 personen aangehouden, een aantal van hen zijn door het geweld gewond geraakt. Twee Somaliërs die zich op de dhow bevonden zijn bij deze 'zeeslag' om het leven gekomen. Het Nederlandse openbaar ministerie besluit 9 van de 16 aangehouden personen in Nederland te vervolgen en berechten wegens zeeroof, maar ook wegens poging tot moord op de mariniers.

Dit levert wederom interessante jurisprudentie op. In één van de zaken is de uitspraak gepubliceerd op de website www.rechtspraak.nl : Rechtbank Rotterdam, 12 oktober 2012, LJN:BX9986.

Opvallend aan de drie zeeroofprocessen is dat het geweld verergert; In de eerste zaak zou enkel op het vrachtschip zijn geschoten, zonder dat dit schip gekaapt werd. In de tweede zaak werd een jacht gekaapt en werden twee personen op gewelddadige wijze lange tijd gegijzeld. In de derde zaak werd gericht geschoten op Nederlandse mariniers die zich bevonden op een klein rubber bootje onderweg naar de dhow.

Gewapende private beveiligers op vrachtschepen; een goed idee?

Kan men zich wellicht beter wapenen tegen dit dreigende geweld door versterking in te schakelen middels het toestaan van gewapende private beveiligers op vrachtschepen? Of lokt dit alleen maar meer geweld en dus gevaar uit? Binnen een nauw uitgewerkt juridisch kader ter voorkoming van exponentieel geweld kan de aanwezigheid van private gewapende beveiligers naar mijn inzicht een aanvulling zijn op de thans aanwezige hulptroepen. Dat begint met het creëren van passende regelgeving met duidelijke afspraken over de rolverdeling en samenwerking tussen de beveiligers en de deelnemers aan Operatie Ocean Shield, zodat zij elkaar versterken en piraterij nog beter kan worden bestreden.

Immers, middels voorheen operatie Atalanta en thans operatie Ocean Shield wordt er al heel hard gewerkt aan de bestrijding van piraterij in de wateren rondom Somalië, en met succes. Dat wil ik hier niet onbenoemd laten. Jaarlijks passeren zo'n 20.000 tot 30.000 vrachtschepen de Golf van Aden. In 2011 vonden nog 20 kapingen plaats ten opzichte van 5 in 2012 en tot nu toe 2 in 2013. Het is naar mijn inzicht van belang om aan de hand van incidenten en de kapingen die de afgelopen periode hebben plaatsgevonden te bezien of de aanwezigheid

van private particuliere beveiliging in die gevallen van toegevoegde waarde zou zijn geweest.

In het hiervoor besproken Choizil proces ging het om een gekaapte jacht van een particulier - geen vrachtschip, dus geen particuliere gewapende beveiliging mogelijk - en in het genoemde Dhow proces ging het om mariniers die polshoogte gingen nemen bij een verdacht uitziend schip. Geen gevallen waarin particuliere beveiliging aan de orde zou zijn geweest.

Anders is dit bij de Samanyolu; hoe zou het zijn afgelopen als er gewapende particuliere beveiligers aanwezig zouden zijn geweest?

Daar kunnen we alleen maar naar gissen met in het achterhoofd de inhoud van de artikelen in deze uitgave.